*פרשתבינא דפומבדיתא קאי ליה לארא דיילא עד פלגיה וכולי עלמא קאי לפרשתבינא דפומבדיתא עד חרציה שאלו לפני רבי המפלת שפיר מלא בשר מהו אמר להם לא שמעתי אמר לפניו ר' ישמעאל בר' יוסי כך אמר אבא מלא דם טמאה נדה מלא בשר טמאה לידה א"ל אילמלי דבר חדש אמרת לנו משום אביך שמענוך עכשיו מדהא קמייתא כיחידאה קאמר כסומכוס שאמר משום ר"מ הא נמי שמא כרבי יהושע אמרה ואין הלכה כר' יהושע דתניא המפלת שפיר שאינו מרוקם ר' יהושע אומר ולד וחכ"א *אינו ולד אמר ר"ש בן לקיש משום ר' אושעיא מחלוקת בעכור אבל בצלול דברי הכל אינו ולד ור' יהושע בן לוי אמר בצלול מחלוקת איבעיא להו בצלול מחלוקת אבל בעכור דברי הכל ולד או דלמא בין בזה ובין בזה מחלוקת תיקו מיתיבי אתוו דרש ר' יהושע בן חנניא °ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם מלמד שאין הקב"ה עושה עור לאדם אלא א"כ נוצר אלמא בעור תליא מילתא לא שנא עכור ול"ש צלול אי אמרת בשלמא בצלול מחלוקת היינו דאיצטריך קרא אלא אי אמרת בעכור מחלוקת למה לי קרא סברא בעלמא הוא אלא שמע מינה בצלול מחלוקת *שמע מינה וכן אמר ר"נ אמר רבה בר אבוה מחלוקת בעכור אבל בצלול דברי הכל אינו ולד איתיביה רבא לר"נ *אלא אמרו סימן ולד בבהמה דקה טינוף בגסה שליא באשה שפיר ושליא ואילו שפיר בבהמה לא פטר אי אמרת בשלמא בצלול מחלוקת משום הכי אשה דרבי בה קרא פטר בה שפיר בבהמה דלא רבי קרא לא פטר בה שפיר אלא אי אמרת בעכור מחלוקת מכדי סברא הוא מאי שנא אשה ומאי שנא בהמה מי סברת רבי יהושע מפשט פשיט ליה רבי יהושע ספוקי מספקא ליה ואזיל הכא לחומרא והכא לחומרא גבי אשה דממונא הוא ספק ממונא לקולא גבי בהמה דאיסורא הוא דאיכא לגבי גיזה ועבודה ספק איסורא לחומרא ה"נ גבי אשה ספק טומאה לחומרא ומי מספקא ליה והא קרא קאמר מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא הוא א"ל רב חנינא בר שלמיא לרב הא רבי הא ר' ישמעאל בר' יוסי והא רבי אושעיא והא רבי יהושע בן לוי מר כמאן ס"ל א"ל אני אומר אחד זה ואחד זה אינה חוששת ושמואל אמר אחד זה ואחד זה חוששת ואזדא שמואל לטעמיה דכי אתא רב דימי אמר מעולם לא דכו שפיר בנהרדעא לבר מההוא שפירא דאתא לקמיה דשמואל דמנח עליה חוט השערה מהאי גיסא וחזיא מהאי גיסא אמר אם איתא הולד הואי לא הוה זיג כולי האי: ואם היה מרוקם וכו': תנו רבנן *איזהו שפיר מרוקם אבא שאול אומר תחלת ברייתו *מראשו ושתי עיניו כשתי טיפין של זבוב תני רבי חייא מרוחקין זה מזה שני חוטמין כשתי טיפים של זבוב תני רבי חייא ומקורבין זה לזה ופיו מתוח כחוט השערה וגויתו כעדשה ואם היתה נקבה *נרונה כשעורה לארכה וחתוך ידים ורגלים אין לו ועליו מפורש בקבלה °הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישני ועצמות וגידים תסוככני חיים וחסד עשית עמדי ופקודתך שמרה רוחי ואין בודקין אותו במים שהמים עזין וטורדין

רש"י

פרשתבינא. עם הלים: כסומכוס. כר"ש פירקין [illegible] דם שבתוך המחיכה מטמא משום נדה וטיהרה היא: כר' יהושע אמרה. דמשום עור שפיר לחודיה מטמא [משום לידה וטיהרה היא דדילמא אפילו במלא בשר פליגי כיון דליכא מרוקם משולם לא היה ולד ואע"ג דפליג רבי יהושע בשפיר לחודיה במלא דם מודה דלאו ולד הוא דדם מוכיח עליו]: בעכור. מה שבתוכו עכור דאיכא למימר ולד היה ונימוח: בצלול. שהוא מלא מים צלולין: היינו דאיצטריך קרא. לרבי יהושע דמשום עור לחודיה הוי ולד: אלא אי אמרת. טעמא דרבי יהושע משום דעכור הוא ואיכא למימר נימוח ולאו משום עור קרא ל"ל: אלא לאו בצלול מחלוקת. ותיובתא דר"ל: אלא אמרו. רישא בבכורות פרק הלוקח בהמה מן העובד כוכבים (דף יט:) לענין לפטור את שבא אחריו מתורת בכור: טינוף. לאחר שקלטה מן הזכר ונעשה הולד נימוח חבו הימנו ויצא והולך ואותו טינוף פוטרתה מן הבכורה: שפיר ושליא. או שפיר או שליא: ספוקי מספקא ליה. בעכור גופיה אי ולד הוא אם לאו: הכא לחומרא והכא לחומרא. גבי בכורת בהמה אמר דלאו ולד הוא ולא פטר את הבא אחריו דאי אמרת פטר קא גוזז ועביד ביה עבודה ודילמא לאו ולד הוא ההוא קמא וקאתי לידי תקלה וגבי טומאת ולד אזיל לחומרא דקאמר ולד הוא וטמאה שבועיים וימי טוהר לא ק"ל דיהיב לה. וגבי בכור אדם דקולא היא דקאמר פטר את הבא אחריו ולא איכפת לן דאין קדושה בבכור אדם אלא ממון כהן הוי ספק וספק ממונא לקולא דכהן הוי מוציא מחבירו עליו הראיה: הא רבי. דאמר לעיל לא שמעתי: והא רבי ישמעאל. דאמר מלא בשר טמאה לידה: והא רבי אושעיא. דאמר בעכור מחלוקת: והא רבי יהושע בן לוי. דאמר בצלול מחלוקת: אחד זה ואחד זה. אחד עכור ואחד צלול: חוששת. ויושבת ימי טומאה ואין לה ימי טוהר דספק ולד הוא ולא ודאי: לא דכו שפיר. לא טיהרו את המפלת שפיר משבועים ואפי' בלידה יושבת: נהרדעא. אתריה דשמואל: זיג. צלול: טיפין של זבוב. עיני זבוב: ופיו מתוח כחוט השערה. סדק קטן ונראה כאילו חוט השערה מתוח שם: גויתו. גיד אבר הזכר. והא דתנן (לקמן מה:) תשב לזכר ולנקבה אלמא מספקא לן אם זכר אם נקבה כשאין ניכר בו האבר מיירי: כשעורה. היא מדוקה לארכה: וחיתוך ידים ורגלים. עדיין אין נראין כדאמרינן תחלת ברייתו מראשו: כחלב. זהו שכבת זרע שהוא נתך וקלוט מתחלה בשעת יצירתו כחלב ואח"כ נעשה קפוי:

וטורדין

תוספות

פרשתבינא. פ"ה עם הלים וכן בערוך* ולית כן דהא כן ה"ל למימר מפומבדיתא אלא פרשב"א לשון פרנסות וממשלה: מלא בשר מהו. ממתני' דקתני מלא דם ומלא מים ליכא למפשט דדילמא הא מלא בשר חוששת אבל ודאי ולד לא הוי א"נ הא דלא חשיב משום דבפלוגתא לא מיירי: שמא כר' יהושע. אע"ג דבעי למימר בסמוך מחלוקת בצלול אבל בעכור דברי הכל ולד רבי נמי מסופק היה בהא דהא קאמר שמא: כסומכוס (נפ"ו). ואית ואם שפיר מלא דם הוי כחתיכה שבתוכה דם שפיר מלא בשר נמי להוי כחתיכה של בשר דאמר בפירקין דאינה טמאה לידה כשאין בה עצם ויש לומר דשפיר דמיא טפי לולד מחתיכה וטמא אפילו אין בה עצם אע"ג דבמלא דם שניהם שוים: מחלוקת בצלול. פ"ה מלא מים וכן משמע וקשה וכי עדיף ממלאה דם דאמר לעיל דטמאה נדה ולא לידה אפי' לרבי יהושע לכך נראה לפרש דצלול ועכור היינו בשר עכור ובשר צלול: שאין הקב"ה עושה עור כו'. דכתנות עור בעור אדם מיירי כדמתרגמינן על משך בשריהון: סימן ולד בבהמה דקה טינוף. האי טינוף הוא ולד עצמו ולא דמי לטינוף דלקמן דרוב בהמות מטנפות דהתם טינוף של אחר יצירת הולד: גבי בהמה לחומרא. ואע"ג דקולא היא שמוציאין ממון מרשות ישראל היינו משום דאי לא יהיב לכהן אתי למשרי בגיזה ועבודה: אינה חוששת. וקסבר רב דבעכור מחלוקת [ר"י] ורבנן: תחלת ברייתו מראשו. תימה דבפ' בתרא דסוטה (דף מה:) קסבר אבא שאול תחלת ברייתו מטיבורו ומשלח שרשיו אילך ואילך ונראה לר"ת דגרס *כרשון וכן פר"ח ובתוספתא פירש כמין חגב דסלעם מתרגמינן רשון וכן משמע דמיירי בשיעור האברים*: עור ובשר תלבישני ועצמות וגידים תסוככני. בריישא עור ובשר והדר עצמות וגידים ובתחיית המתים דיחזקאל (סימן לז) איפכא גידין והדר בשר ומפרש במדרש* למה הדבר דומה לאדם שפושט ותחר ולובש *מה שפושט לאחרון לובש לראשון אבל בתחלת ברייה הולד עור ובשר תחלה ואח"כ עצמות וגידין:

לידע

עין משפט נר מצוה

מ א מיי' פ"י מהלכות איסורי ביאה הלכה ה:

מא ב מיי' פ"ה מהלכות בכורים הלכה ז סמג עשין קמא טוש"ע י"ד סימן שטו סעיף ו:

מב ג מיי' פ"ה מהלכות בכורים הלכה יד ופי"א מהלכות איסורי ביאה הלכה ג והלכה יד סמג עשין קמב טוש"ע י"ד סימן שה סעיף כג:

מג ד ה ו מיי' פ"י מהלכות איסורי ביאה הלכה ג סמג לאוין קיא:

תורה אור

בראשית ג

איוב י

מוסף רש"י

באשה שפיר. עור שיש בו צורת הולד (בכורות יט:).

גליון / הגהות

[illegible]

[תוספתא פ"ד ה"ד]

[נמ"י תני' נקבה נכרת כשעורה מדוקה לארכה]

[illegible]

תוספי הרא"ש

לכשתבעום תעכור במילאך לאו דוקא שהרי אכילה ושתיה שוין אלא בין אכילה ושתיה יהיו שני שלישים: פרשתבינא רשום ברייתא· פרש"י שכך שמו וקשה דה"ל למימר מפום ברייתא אלא לשון ממשלה ושררות היא: שפיר מלא בשר מהו· ממתניתין דקתני [illegible] לא קא מיירי: הא נמי [illegible] לידה· כלומר דהא [illegible] דכתנות עור מתרגמינן של [illegible] דאמרינן לקמן רוב היולדות [illegible]: תחלת ברייתו מראשו· [illegible] שהולד נולד מטיבורו ומשלח [illegible]